

Sygn. akt **XXVII Ca 1760/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Adrianna Szewczyk-Kubat (spr.)
Sędziowie:	SO Waldemar Beczek SR del. Miłosz Konieczny
Protokolant:	st. sekr. sąd. Małgorzata Andrychowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2016r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko (...) S.A. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piasecznie

z dnia 26 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 701/11

1. oddała apelację;
2. zasądza od G. S. na rzecz (...) S.A w K. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

SSR (del) Miłosz Konieczny SSO Adrianna Szewczyk-Kubat SSO Waldemar Beczek

Sygn. akt **XXVII Ca 1760/16**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 grudnia 2011 r. G. S. domagał się zasądzenia od (...) S.A. z siedzibą w K. kwoty 500 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty. Nadto, powód domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew, pozwana (...) S.A. z siedzibą w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Pismem z dnia 7 grudnia 2012 r. powód G. S. sprecyzował żądanie w ten sposób, że dochodził kwoty 490 zł tytułem bezumownego korzystania z nieruchomości powoda w części zajętej pod linię 400 kV, zaś kwota 10 zł z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości w części zajętej pod linię 220 kV.

Następnie powód cofnął roszczenie w zakresie dotyczącym linii 220 kV. Pozwana (...) S.A. wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu i wniosła o zasądzenie kosztów postępowania.

Ostatecznie pismem z dnia 10 lipca 2015 r. powód G. S. rozszerzył powództwo domagając się odszkodowania za bezumowne korzystanie z części nieruchomości zajętej pod linię 400 kV za okres od dnia 28 listopada 2010 r. do dnia wyrokowania w kwocie 2.826 zł wraz z odsetkami od dnia następnego po dniu, w którym strona pozwana otrzymała pismo rozszerzające powództwo do dnia zapłaty.

Wyrokiem dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie I C 701/11 Sąd Rejonowy w Piasecznie umorzył postępowanie co do kwoty 10 zł, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz ustalił zasadę, iż koszty procesu poniesie powód, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zapadło w wyniku następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Powód G. S. jest właścicielem nieruchomości składającej się z działki nr ew. 352, położonej w miejscowości D., gminie D., dla której Sąd Rejonowy w Brzezinach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz właścicielem nieruchomości składającej się z działek nr ew. 292, 293, 353 i 354 położonych w miejscowości D., gminie D., dla której Sąd Rejonowy w Brzezinach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Przez działki nr ew. 352, 353 i 354 będące własnością powoda G. S. przechodzi linia elektroenergetyczna 400 kV relacji R.-Ł.-P., będąca własnością pozwanej (...) S.A.

Decyzją nr (...) Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 29 kwietnia 1985 r. o ustaleniu lokalizacji, ustalona została lokalizacja linii 400 kV R.-Ł.-P. przebiegając od rozdzielni 400 kV (...) w rejonie Elektrowni (...) na terenie wsi K., gminie B. i dalej w rejonie ważniejszych miejscowości: B., D., W. i T. w województwie (...), B. i G. w województwie miejskim (...), G., B., D., D., Ł., K., W., B. i Ł. w województwie (...), W., R., M., B., R. i do rozdzielni 400 kV (...) na terenie wsi K., gmina S. w województwie (...).

Decyzją z dnia 21 listopada 1986 r. Urząd Wojewódzki w S. zatwierdził plan realizacyjny linii energetycznej 400 kV Ł.-P. na wniosek Biura Studiów i (...) w K., zgodnie z projektem planu zagospodarowania gmin D., D., Ł., N. i Ł. dla Zakładu (...) w P..

W roku 1986 działki nr ew. 352, 353 i 354 nosiły odpowiednio nr ew. 400, 401 i 402. W tym czasie właścicielem działki nr ew. 353 i 354 była N. T., a właścicielem działki nr ew. 352 K. K. i N. T. wyrazili zgodę na rzecz Zakładu (...) w P. na udostępnienie swej nieruchomości na wybudowanie linii 400 kV relacji Ł.-P.. Podpisy na zgodzie zostały wyrażone w obecności zastępcy dyrektora Zakładu (...) ds. (...) oraz Sołtysa wsi D. W..

Decyzją z dnia 25 sierpnia 1987 r. Urząd Wojewódzki w S. udzielił Zakładowi (...) pozwolenia na budowę linii energetycznej 400 kV relacji Ł.-P. zgodnie z planem zagospodarowania miasta i gminy B. i gmin: D., D., Ł., N., Ł., M., N., R. i K..

Linia elektroenergetyczna 400 kV relacji R.-Ł.-P. została wybudowana i włączona do eksploatacji w dniu 25 sierpnia 1988 r.

(...) S.A. z siedzibą w K. jest następcą prawnym Zakładu (...) w P..

Z uwagi na cofnięcie ze skutkiem prawnym pozwu w zakresie roszczenia o bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie, w jakim na nieruchomości powoda położona jest linia 220 kV relacji J.-M., Sąd Rejonowy umorzył

postępowanie w tej części na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., a ustalając stan faktyczny ograniczył się do faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w zakresie roszczenia o bezumowne korzystanie z nieruchomości co do linii elektroenergetycznej 400 kV relacji R.-Ł.-P..

Sąd Rejonowy oparł się w pierwszej kolejności na okolicznościach niespornych w niniejszej sprawie, mając na uwadze treść art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. złożonych do akt sprawy dokumentach oraz dowodu z zeznań świadka K. S., zaś zeznaniom K. K. Sąd ten nie dał wiary w zakresie kwestionowania podpisu na oświadczeniu zgody na wybudowanie linii 400 kV relacji R.-Ł.-P..

Sąd Rejonowy przeprowadził również dowód z przesłuchania powoda i uznał jego wyjaśnienia za wiarygodnie w zakresie, w jakim nie stały w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Nadto na wniosek powoda Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości J. P..

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na skutecznie przysługujący pozwanej przeciwko powodowi tytuł prawny do władania nieruchomością.

Jako podstawę prawną zgłoszonego roszczenia Sąd Rejonowy wskazał art. 224 § 2 k.c., art. 225 k.c. Pozwana (...) S.A. w pierwszej kolejności, obok zarzutu zasiedzenia, podniosła, iż legitymuje się skutecznym tytułem prawnym w postaci: decyzji nr (...) o ustaleniu lokalizacji inwestycji dot. m.in. linii elektroenergetycznej 400 kV relacji R.-Ł.-P., decyzji z dnia 21 listopada 1986 r. o zatwierdzeniu dla Zakładu (...) w P. planu realizacyjnego linii energetycznej 400 kV Ł.-P., decyzji z dnia 25 sierpnia 1987 r. o udzieleniu Zakładowi (...) pozwolenia na budowę linii energetycznej 400 kV Ł.-P. oraz wyrażonej zarówno przez K. K., jak również N. T. zgody na udostępnienie nieruchomości pod budowę linii 400 kV relacji Ł.-P..

Sąd Rejonowy uznał, że decyzja z dnia 3 kwietnia 1985 r. wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości w żaden sposób nie mogła wpłynąć na wykazanie tytułu prawnego pozwanej do posadowienia na nieruchomości powoda infrastruktury linii elektroenergetycznej 400 kV relacji R.-Ł.-P. z uwagi na pismo z dnia 5 grudnia 2012 r. Starostwa Powiatowego w B. oraz informację z rejestru gruntów Starostwa Powiatowego w B., które wykazały istotną rozbieżność pomiędzy numeracją (wcześniejszą) działek wchodzących w skład nieruchomości strony powodowej, a numeracją wskazaną w decyzji. Wskazał na to także świadek K. S..

Powołując przepisy art. 75 i 79 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z dnia 1985 r., nr 22, poz. 99) Sąd Rejonowy wskazał, że w stanie prawnym obowiązującym w czasie budowy linii elektroenergetycznej 400 kV relacji R.-Ł.-P. zgoda właściciela wywierała szczególne skutki prawne, które można było określić jako dobrowolne wywłaszczenie. Dopiero bowiem, gdy właściciel nieruchomości nie wyraził zgody, zachodziła konieczność wydania decyzji wywłaszczeniowej w trybie art. 75 ugwgn.

Zgody przez K. K. oraz N. T. zostały one udzielone w 1986 r. i stanowiły skuteczny tytuł prawny przeciwko powodowi. Zezwolenie udzielone przez K. K. było przez niego kwestionowane, jednak twierdzeń świadka w tym zakresie Sąd Rejonowy nie uznał za wiarygodne. Sąd Rejonowy wskazał na spójne i niekwestionowane zeznania świadka K. S., okazanie dokumentów zawierających zgody poprzedników prawnych powoda w oryginale, nie kwestionowanie tych dokumentów przez stronę powodową oraz formalne niedopuszczenie dowodu z zeznań świadka K. K. na okoliczność prawdziwości jego oświadczenia. W konsekwencji Sąd Rejonowy przyjął, że zgody te miały walor dokumentu w rozumieniu przepisów procedury cywilnej.

W toku postępowania powód zarzucił też, iż decyzje administracyjne muszą być prawomocne i skutecznie doręczone, aby wywierać skutek w sferze cywilnoprawnej. Zarzutu tego Sąd Rejonowy nie podzielił wskazując, że orzecznictwo Sądu Najwyższego odchodzi od dopuszczalności kontroli decyzji administracyjnej na rzecz związania sądów powszechnych decyzją administracyjną. Tak więc ewentualna kontrola sądu powszechnego w zakresie decyzji administracyjnych może być przeprowadzona jedynie z ograniczeniem do przesłanek bezwzględnej nieważności decyzji.

Wątpliwości strony powodowej dotyczyły wszystkich decyzji administracyjnych złożonych przez stronę pozwaną, niemniej jednak ograniczyć je należało do decyzji dotyczących przedmiotu sprawy. Kontrolni sądu podlegały zatem: decyzja nr (...) o ustaleniu lokalizacji inwestycji z dnia 29 kwietnia 1985 r., decyzja z dnia 21 listopada 1986 r. o zatwierdzeniu planu realizacyjnego linii energetycznej 400 kV Ł.-P. oraz decyzja z dnia 25 sierpnia 1987 r. o udzieleniu pozwolenia na budowę linii energetycznej 400 kV Ł.-P..

Sąd Rejonowy wskazał, że analiza powyższych decyzji odnośnie przesłanek nieważności musiała zostać ograniczona z uwagi na upływ czasu od dnia ich ogłoszenia. W myśl art. 156 § 2 k.p.a. analiza, czy przedmiotowe decyzje wywierały skutki cywilnoprawne mogła zostać przeprowadzona jedynie w oparciu o przesłanki wskazane w art. 156 § 1 pkt 2, 5 i 6 k.p.a.

Odnośnie przesłanki wskazanej w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że taka w sprawie nie zachodziła. Przepisy powołane w przedmiotowych decyzjach tj. art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o planowaniu przestrzennym, § 2 ust. 3 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1977 r. w sprawie lokalizacji inwestycji, art. 21 i 29 ustawy z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane oraz § 18 i 20 rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. były obowiązującym prawem. Przepisy te obowiązywały w czasie ich wydawania, były jasne i logiczne, a w porównaniu z treścią decyzji nie budziły wątpliwości Sądu Rejonowego. Nie można zatem było uznać, aby przedstawione przez pozwaną decyzje zostały wydane bez podstawy prawnej, czy też z rażącym naruszeniem prawa i były objęte nieważnością z uwagi na treść art. 156 § 2 pkt 2 k.p.a.

Odnośnie przesłanki niewykonalności decyzji w dniu jej wydania i charakteru niewykonalności decyzji w dniu jej wydania, Sąd Rejonowy zważył, że oznaczało to niewykonalność faktyczną tj. sytuację, gdy nie istniały możliwości techniczne wykonania decyzji w świetle obowiązujących osiągnięć wiedzy i techniki. Niewykonalność musiała mieć przy tym charakter obiektywny i jej powodem nie mogły być ani przeszkody ekonomiczne, ani finansowe albo też trudności techniczne, czy też negatywne nastawienie adresatów decyzji i innych podmiotów do wykonania decyzji.

W ocenie Sądu Rejonowego, w oparciu o powyższe uwagi nie można było uznać, aby przedmiotowe decyzje dotyczące linii 400 kV Ł.-P. były niewykonalne. Linia elektroenergetyczna bowiem została wykonana, niewątpliwie nadal istnieje i spełnia swój cel, a przy tym strona pozwana sukcesywnie dokonuje jej przeglądu.

Rozpoznając przesłankę, iż w razie wykonania decyzji wywołałoby to czyn zagrożony karą, Sąd Rejonowy wskazał, że przesłanka ta nie obejmowała przypadków czynów niedozwolonych stanowiących podstawę roszczeń odszkodowawczych. W niniejszej sprawie przedmiotowe decyzje dotyczyły zatwierdzenia planu realizacyjnego oraz pozwolenia na budowę. Skutkiem wykonania takiej decyzji mogły być jedynie ewentualne roszczenia odszkodowawcze po stronie właściciela nieruchomości. Przesłanka ta zatem nie mogła również zostać uwzględniona w niniejszej sprawie.

Podsumowując powyższe rozważania Sąd Rejonowy wskazał, że zaskarżone przez stronę powodową decyzje administracyjne wywierały skutki cywilnoprawne w niniejszej sprawie i w ocenie tego Sądu nie były dotknięte wadą bezwzględnej nieważności.

Fakt legitymowania się przez pozwaną i jej poprzedników prawnych zgodą K. K. oraz N. T. na wejście na ich nieruchomość w celu budowy linii 400 kV relacji R.-Ł.-P. w świetle obowiązującego ówczesnie art. 75 ugwgn, przesądzał o istnieniu po ich stronie dobrej wiary.

Dysponując zgodą mającą w istocie moc decyzji wyłączeniowej strona pozwana i jej poprzednicy prawni mieli usprawiedliwione podstawy do przekonania, że przysługuje im takie prawo do władania nieruchomością, jakie wykonywali. Decydującą w tym względzie była zaś chwila objęcia przez poprzednika prawnego strony pozwanej władania nieruchomością w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwana (...) S.A. wykazała, iż była następcą prawnym beneficjenta decyzji oraz udzielonej zgody K. K. i N. T. tj. Zakładu (...). Zarządzeniem nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12 sierpnia 1975 r. w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego Państwa utworzony został Zakład (...), który miał działać na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, w (...) Zakładów (...) z siedzibą w W..

Na mocy zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. i wykazu przedsiębiorstw państwowych stanowiącym załącznik do ww. zarządzenia doszło do podziału Centralnego O. Energetycznego w W., w wyniku którego m.in. utworzone zostało Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) z siedzibą w P.. Zarządzeniem nr 204/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. Zakład (...) z siedzibą w P. został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zakład (...) w P..

Zgodnie z wykazem obiektów w przedsiębiorstwie tym znajdowała się linia elektroenergetyczna 400 kV P.-R. i została ona przekazana na mocy aneksu do protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 6 października 1993 r.

W dniu 31 maja 1994 r. na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy (...) S.A. z siedzibą w W. doszło do podwyższenia kapitału zakładowego, który został pokryty aportem przez Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Przemysłu i Handlu. W ramach tego aportu wniesiona została do (...) S.A. linia elektroenergetyczna 400 kV P.-R..

W dniu 24 października 2007 r. (...) S.A. z siedzibą w W. zmieniły firmę na (...) S.A.

Na mocy aktu notarialnego z dnia 5 grudnia 2007 r. sporządzonego przez P. B., notariusza w W., za rep. A nr(...)oraz uprzednio opublikowanego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 5 października 2007 r. planu podziału ze spółki (...) S.A. z siedzibą w W. została wyodrębniona (...) S.A. i spółka (...) S.A. z siedzibą w W. wraz z przejęciem części majątku (...).

(...) S.A. z siedzibą w W. zostało wyodrębnione z dniem 28 grudnia 2007 r. Z dniem 11 grudnia 2008 r. (...) S.A. z siedzibą w W. zmieniło nazwę na (...) S.A. oraz siedzibę z W. na K..

Ostatecznie z dniem 1 września 2013 r. (...) S.A. z siedzibą w K. zmieniło nazwę na (...) S.A. z siedzibą w K..

Z tych względów zdaniem Sądu Rejonowego należało przyjąć, że stronie pozwanej przysługiwał skuteczny względem powoda tytuł prawny do korzystania z nieruchomości stanowiących jego własność, mający podstawę w zgodzie na wejście w celu budowy linii elektroenergetycznej, udzielonej przez N. T. i K. K.. Zatem posiadanie przez stronę pozwaną i jej poprzedników prawnych nieruchomości powoda w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nie miało cech bezprawności, co wyłączało możliwość dochodzenia wynagrodzenia art. 224 k.c. i następnych.

Z tych względów rozważanie zarzutu zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, podnoszonego przez pozwaną stało się bezprzedmiotowe.

Orzekając o kosztach postępowania Sąd Rejonowy oparł się na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, uregulowanej w art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia w zakresie pkt. 2 i 3 wyroku wniósł powód, podnosząc następujące zarzuty:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść wyroku, tj.:

- art. 232 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwany nie przedstawił dowodu mogącego służyć wykazaniu przejścia posiadania służebności gruntowej ze Skarbu Państwa na poprzednika prawnego pozwanego;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, iż decyzje przedstawione przez stronę pozwaną dotyczyły nieruchomości powoda w sytuacji, gdy z ich treści nie można było wysnuć tak daleko idących wniosków;
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, iż powód, a także jego poprzednicy prawni nie sprzeciwiali się posadowieniu i istnieniu urządzeń przesyłowych na swojej nieruchomości;
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, iż pozwana znajdowała się w dobrej wierze w sytuacji, gdy znajdowała się w złej wierze;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 121 pkt 4 k.c. w zw. z art. 175 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy powód do 1989 r. nie mógł z powodu siły wyższej dochodzić swoich roszczeń przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw tego rodzaju;
- art. 225 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji korzystania przez stronę pozwaną z nieruchomości powoda w okolicznościach, które nie uzasadniały przyjęcia pozostawania przez pozwaną w usprawiedliwionym przekonaniu, że posiada tytuł prawny do bezpłatnego korzystania z nieruchomości,
- art. 225 k.c. w zw. z art. 31 i 29 ustawy z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane poprzez błędną ich interpretację skutkującą ustaleniem, że posiadania przez przedsiębiorstwo przesyłowe zgody na budowę infrastruktury przesyłowej na danej nieruchomości jest równoznaczne z posiadaniem przez pozwaną dobrej wiary.

Z uwagi na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.826 zł wraz z ustawowymi odsetkami: od kwoty 490 zł - od dnia następującego po dniu doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty, od kwoty 2.336 zł - od dnia następnego po dniu otrzymania przez pozwaną pisma procesowego z rozszerzeniem powództwa datowanego na 10 lipca 2015 r. do dnia zapłaty.

Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji i przyjął je w całości za własne czyniąc podstawą rozstrzygnięcia.

Podkreślić również należało, że argumentacja prawna szeroko przeprowadzona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia również zasługiwała na akceptację, co czyniło zbędnym obszerne jej powtarzanie w tym miejscu.

W ocenie Sądu Okręgowego punktem wyjścia dla oceny prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego była ocena, czy poprzednicy prawni wyrażali zgodę na posadowienie linii elektroenergetycznej 400 kV P.-R. i czy w związku z tym oraz wydanymi i przywołanymi przez Sąd Rejonowy decyzjami administracyjnymi pozwany posiadał tytuł prawny do posiadania nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu oraz czy w przypadku braku tytułu znajdował się w dobrej czy złej wierze.

Bezspornie w niniejszej sprawie powód dochodził odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości w oparciu o art. 224 i n. k.c., czyli na podstawie tzw. uzupełniających roszczeń właściciela rzeczy, które z założenia generalnie wzbogacają roszczenie windykacyjne przysługujące właścicielowi przewidziane w art. 222 § 1 k.c. i wiążą się z faktem wykonywania przez pozwanego bezprawnego posiadania rzeczy i związanym z tym problemem wzajemnych rozliczeń właściciela i posiadacza rzeczy za ten okres. Niewątpliwie roszczenia uzupełniające właściciela związane są z naruszeniem prawa własności właściciela i zasadniczo są one dochodzone wraz z roszczeniem o wydanie rzeczy, ale mogą też być dochodzone oddzielnie, co miało miejsce w niniejszej sprawie (tak wyrok SN z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 444/09). Poza sporem przy tym pozostawało, iż przez nieruchomości powoda biegnie linia 400 kV będąca obecnie własnością pozwanego.

Należało przy tym podkreślić, że roszczeniu powoda opartemu na w/w podstawach prawnych odpowiadały jego twierdzenia faktyczne będące przedmiotem ustaleń Sądu Rejonowego, którymi to okolicznościami faktycznymi Sąd I instancji był związany, a w których powód twierdził konsekwentnie, że pozwany nie posiada żadnego tytułu do korzystania z nieruchomości powoda w zakresie wskazanym w pozwie.

Przechodząc do rozpoznania zarzutów apelacyjnych przede wszystkim Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie naruszył art. 225 k.c. w zw. z art. 31 i 29 ustawy z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane oraz art. 233 k.p.c. ustalając, że pozwany skutecznie wykazał posiadanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym obecnie funkcjonującej służebności przesyłu oraz był w dobrej wierze.

Apelujący skoncentrował się w swojej apelacji głównie na kwestii możliwości ewentualnego zasiedzenia służebności, czy też znaczenia decyzji administracyjnych, a nie na kwestii wyrażenie zgody przez poprzedników prawnych powoda, która to okoliczność zarówno w ocenie Sądu Rejonowego, jak i Sądu Okręgowego miała decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia, a której ustalenie nie było kwestionowane w złożonej apelacji. Tymczasem w toku postępowania wykazano, że działki gruntu o aktualnych nr ew. 352, 353 i 354 będące własnością powoda G. S., przez które przechodzi linia elektroenergetyczna 400 kV relacji R.-L.-P., odpowiadają działkom o dawnych nr ew. 400, 401 i 402, przy czym właścicielem działki nr ew. 353 i 354 była N. T., a właścicielem działki nr ew. 352 K. K.. Poprzednicy powoda w 1986r. wyrazili zgodę „na udostępnienie nieruchomości na wybudowanie linii”. Udzielone zezwolenie ukształtowało nowy stan prawny, powodując nawiązanie między przedsiębiorstwem (poprzednikiem prawnym pozwanego) i właścicielami nieruchomości stosunku cywilnoprawnego charakteryzującego się trwałością i ciągłością o charakterze obligacji realnej, a zatem prawo przedsiębiorcy eksploatującego urządzenia przesyłowe słusznie Sąd Rejonowy uznał za skuteczne także w stosunku do nabywców nieruchomości (tak też SN w wyroku z dnia 28 czerwca 2005 r. I CK 14/05).

W ocenie Sądu Okręgowego treść udzielonej zgody, jej charakter obligacji realnej, w połączeniu z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz wyłączeniowy aspekt takiej zgody, na co wskazał zresztą już Sąd Rejonowy mając na względzie treść wówczas obowiązujących przepisów wskazywały, że zgoda musiała obejmować też swoim zakresem późniejszą eksploatację przez poprzedników prawnych pozwanego posadowionej sieci. Podobne stanowisko, że zgoda właściciela na wykorzystanie nieruchomości na cele dotyczące realizacji zadań związanych z przesyłem mogła być alternatywą dla decyzji wydawanej na podstawie art. 35 ustawy o wyłączeniu nieruchomości wyraził również Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 8 kwietnia 2014r. III CZP 87/13. Zważyć przy tym należało, że jeśli nawet zgoda taka nie obejmowałaby swoim zakresem nieodpłatności, co podnosił apelujący, a na co jej treść oraz zachowanie poprzedników prawnych powoda i jego samego przez wiele lat wcale nie wskazywały, to i tak ewentualna odpłatność swoją podstawę miałyby w charakterze stosunku prawnego łączącego strony, a nie mogłyby być potraktowane jako odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości, skoro porozumienie między stronami istniało.

Istnienie i skuteczność wydanych decyzji administracyjnych miały wobec powyższego znaczenie drugorzędne. Nawet jednak jeśliby uznać za powodem, że intencją poprzedników prawnych powoda nie było udzielenie zezwolenia na eksploatację linii, co nie ma logicznego uzasadnienia w zebranych materiale dowodowym, to z całą pewnością wyrażenie takiej zgody w połączeniu z decyzjami administracyjnymi władz o poprowadzeniu linii wysokiego napięcia kształtowało dobrą wiarę pozwanego co do możliwości posadowienia linii energetycznej. Wbrew twierdzeniom apelującego do akt postępowania nie zostały też złożone żadne dowody, które wskazywałyby na to, że w okresie

poprzedzającym wytoczenie powództwa powód, czy jego poprzednicy prawni, już po wyrażeniu zgody, sprzeciwiali się posiadaniu pozwanego ograniczając się jedynie do stwierdzeń, że sprzeciwiano się od lat 90-tych..

Ponadto, trzeba wskazać, że zgodnie z art. 336 k.c. istnieje domniemanie dobrej wiary posiadacza. Tym samym skoro powód twierdził, że pozwany był w złej wierze, to zgodnie z art. 6 k.c. na nim ciążył obowiązek obalenia tego domniemania, czego powód nie uczynił.

Trzeba też zaznaczyć, że skoro na skutek udzielonej zgody doszło do powstania stosunku o charakterze obligacji realnej, co przyznał Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej orzeczeniu z dnia 28 czerwca 2005 r. I CK 14/05, to trwałość nawiązanego stosunku prawnego mogłaby dać uprawnienie do jego rozwiązania przez powoda jedynie w przypadku istotnej zmiany stosunków. Tym samym niewystarczające byłoby oświadczenie powoda o cofnięciu zgody, czy też „czynności sprzeciwiania się”, jeśli nie wykazano by zmiany stosunków.

Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzeń strony powodowej co do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że decyzje administracyjne przedstawione w postępowaniu dotyczyły nieruchomości powoda. Trzeba bowiem było zważyć, że bezspornie przez teren działek powoda przebiega linia 400 kV Ł.-P.. Wybudowania takiej linii dotyczyły przedstawione decyzje. Na poprowadzenie tej linii przez działki aktualnie zajmowane przez powoda zgodę wyrazili ich ówcześni właściciele. W decyzjach znalazło się oznaczenie miejscowości, w której działki się znajdują. Wszystkie te okoliczności świadczyły w sposób logiczny o tożsamości działek. Z kolei powód twierdził, że linia miała zmienić swój przebieg, natomiast na tę okoliczność nie przedstawił żadnych dowodów. Co więcej, jego pełnomocnik na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2013r. przyznał, że nie było zmiany przebiegu linii.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe ustalenia, w świetle materiału dowodowego i w związku z art. 231 k.p.c., pozwalały na wyprowadzenie z nich wniosku, że decyzje odnosiły się także do działek obecnie posiadanych przez powoda, aczkolwiek numery tych działek w żadnej z decyzji nie zostały wymienione.

W ocenie Sądu Okręgowego całkowicie niezasadny był też zarzut apelującego naruszenia art. 232 k.p.c. oparty na twierdzeniu, że pozwany nie przedstawił dowodu mogącego służyć wykazaniu przejścia posiadania służebności gruntowej ze Skarbu Państwa na poprzednika prawnego pozwanego. W uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy bardzo dokładnie przedstawił i wykazał złożonymi do akt dokumentami ciąg następstw prawnych po stronie pozwanej. Niewątpliwie też wykaz obiektów sieci przesyłowych wydany na podstawie zarządzenia nr 204/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993r. obejmował linię 400 kV P.-R.. Istotnie wystąpiła różnica w podanej długości linii, jednakże Sąd Okręgowy nie miał żadnej wątpliwości co do tego, że chodziło o całą linię. Wskazywało na to podanie nazwy linii, brak określenia, że przekazaniu podlega określona jej część oraz fakt, że między R. a P. odległość nawet w linii prostej wynosi więcej niż 46 km, w związku z powyższym najprawdopodobniej wskazano w wykazie błędne dane co do długości. Jednakże tego rodzaju rozbieżność zdaniem Sądu Okręgowego nie mogła podważyć wniosku Sądu Rejonowego co do wykazania następstwa prawnego po stronie pozwanej.

Sąd Okręgowy uznał za całkowicie chybione zarzuty apelacji naruszenia art. 121 pkt 4 k.c. w zw. z art. 175 k.c., albowiem w niniejszej sprawie dla wydania rozstrzygnięcia w ogóle nie była brana pod uwagę ewentualna kwestia zasiedzenia służebności przesyłu. Sąd Rejonowy stwierdził mianowicie, że pozwany posiadał prawo do korzystania z nieruchomości powoda wywodząc je z udzielonej zgody jego poprzedników prawnych, a Sąd Okręgowy uznał wnioskowanie Sądu I instancji w tej mierze za prawidłowe. W takiej sytuacji w ogóle nie można byłoby mówić o posiadaniu prowadzącym do zasiedzenia. Skoro bowiem pozwany i jego poprzednicy prawni mieli tytuł do nieruchomości, to ich posiadanie nie posiadałoby cech samoistności, ale byłoby posiadaniem zależnym.

Niezależnie od powyższego trzeba było podzielić stanowisko wyrażone przez pozwanego w odpowiedzi na apelację, iż dla wykazania zawieszenia biegu czy przedawnienia roszczeń czy zasiedzenia nie wystarczy ogólnikowe powołanie się na działanie siły wyższej, ale koniecznym jest wykazanie, że konkretna osoba uprawniona do skutecznego dochodzenia roszczenia rzeczywiście była tej możliwości pozbawiona, czego powód niewątpliwie również w niniejszym postępowaniu nie uczynił.

Ponadto argumentacja apelującego była jeszcze o tyle bezprzedmiotowa, że wnosił on o zawieszenie biegu ewentualnego zasiedzenia do 1989r., natomiast linia została wybudowana pod koniec sierpnia 1988r. W związku z powyższym czas zawieszenia nie miałby praktycznie żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Mając powyższe na uwadze w oparciu o art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 k.p.c.